

Rehabilitatsiooniprogrammi „TÖÖS JA ELUS EDASI“ kokkuvõte

II. Kokkuvõte

1. Rehabilitatsiooniprogrammi valdkond

1.1 sotsiaalne rehabilitatsioon

X elamine (või igapäevaelu)

X suhtlemine ja vaba aeg

X töövõime eelduste arendamine

2. Rehabilitatsiooniprogrammi osutamise piirkond

X üle Eesti

3. Rehabilitatsiooniprogrammi osutamise keskkond

X rehabilitatsiooniasutus

X kodu

X Eesti Töötukassa Põlvamaa osakond

4. Kokkuvõte:

Käesoleva rehabilitatsiooniprogrammi "TÖÖS JA ELUS EDASI" "sihtgrupiks on tööealised Parkinsoni tõvega inimesed (korraga osaleb programmis kuni 8 inimest, grupi suurus on vajalik grupitööde eesmärgipõhiseks läbiviimiseks), kes ei täida töötukassa aktiivsushindamiskriteeriumeid ja kellel Sotsiaalkindlustusametis läbiviidud rehabilitatsioonivajaduse hindamisel on selgunud vähemalt mõõdukas probleem vähemalt kahes hindamisvaldkonnas.

Programmi on võimalik sisendada ka kehtiva rehabilitatsiooniplaani alusel, vajadusel programmi meeskond teostab rehabilitatsiooni tegevuskava täiendused programmpõhiseks rehabilitatsiooniks.

SKA juhtumikorraldaja poolt rehabilitatsiooniprogrammi suunatud kliendi esmane kontakt rehabilitatsiooniprogrammi sisenemiseks toimub programmi koordinaatoriga telefoni teel.

Parkinsoni tõvega inimeste probleemiks on eelkõige süveneva iseloomuga terviseolukorra tõttu sageli liikumis- ja kõnefunktsioonide häirumine, erinevalt väljenduvad raskused igapäevaste tegevuste läbiviimisel, väsimus, meeleolu alanemine jt. Väljakujunenud haiguse korral võivad Parkinsoni tõve diagnoosiga inimesed vajada keskkonna kohandamist, abivahendeid ja kõrvalabi. Sageli kujunevad raskused eneseväljendamisel nii lähivõrgustiku kui kogukonnaga suhtlemisel, mistõttu on selle sihtgrupi inimestel suurenenud risk jääda oma süvenevate terviseprobleemidega ühiskonnas isoleerituks. Parkinsoni tõvest tingitud probleemid ei võimaldada inimestel teistega võrdselt ühiskonnaelu erinevates valdkondades (sh tööelus) täisväärtuslikult osaleda (töö on iseseisva ja täisväärtusliku elu oluline osa ning vaatamata terviseolukorrale on kõigil oskusi ja võimeid, et tööelus osaleda).

Rehabilitatsiooniprogrammi eesmärgiks on klientide motiveerimine ja nende valmisoleku toetamine, et koondada ressursid jätkusuutlikuks aktiivseks elustiiliks (sh kliendi tööalaste piirangute vähendamine, tööturu teenuste aktiivne kasutamine, karjääri planeerimine edukaks tööturule sisenemiseks). Samuti klientide tegutsemis- ja osalusvõime võimalikult pikemaajalisem säilumine/paranemine, positiivse enesehinnangu ja sotsiaalse kaasatuse toetamine, töölesaamise takistuste vähendamine (tervisest tulenevad piirangud, sh. psühholoogilised takistused) ning töövalmiduse toetamine.

Kavandatud sekkumised: arsti nõustamine, füsioterapeudi, psühholoogi, logopeedi, tegevusterapeudi, sotsiaaltöötaja ning toitumisenõustaja teenused. Individuaal- ja grupitööd rakendatakse vastavalt programmi tegevuskavale ja kliendi individuaalsetele vajadustele.

Programmi tulemused:

- programmi läbinud klient on omandanud haiguse põhjustatud probleemidest ülesaamiseks palju lihtsaid oskusi, mis aitavad säilitada võimalikult suurt iseseisvust ja sõltumatust igapäevaste toimingute juures;
- klient kasutab igapäevaselt vähemalt ühte programmi jooksul omandatud strateegiat või teadmist;
- klient omab teadmisi meeleolulanguse leevendamiseks/ennetamiseks ning teab eduka suhtlemise strateegiad;
- klient suudab iseseisvalt kodukeskkonnas toime tulla vähemalt 8 tundi päevas;
- kliendi motivatsioon ja valmisolek tööalaseks hõivatuseks on paranenud;
- klient on teadlik erinevatest tööturuvõimalustest (teenused, toetused, koolitused, ümber-ja täiendõpe jm).
- klient on motiveeritud kasutama tööturu teenuseid, on tööturul aktiivne, teeb vabatahtlikku tööd;
- klient säilitab või suurendab oma ühiskondlikku aktiivsust.

Rehabilitatsiooniprogrammi korraldus:

Rehabilitatsiooniprogramm jaguneb kolmeks omavahel seotud perioodiks.

Esimene periood on klientide jaoks uute teadmiste ja oskuste omandamise periood, kestvusega 9 päeva, mis viiakse läbi AS Põlva Haigla Rehabilitatsioonikeskuses, kus kliendid viibivad statsionaarselt kohapeal; majutus toimub rehabilitatsioonikeskuse ruumides. Esimese perioodi vältel jääb sekkumiste rõhuasetus isikukesksetele individuaaltegevustele, et tuvastada ja vajadusel toetada/parandada kliendi funktsionaalsust kõigis olulistes valdkondades, modifitseerida mustreid mõtlemises ja käitumises, mis takistavad/mõjutavad tahte- ja tegevusaktiivsust, sotsiaalset kaasatust.

Lisaks toetatakse juba esimesest perioodist alates täiendavalt grupitegevuste kaudu programmis osalevate klientide haigusteadlikkuse kujunemist ning piirangute vähenemist psühhosotsiaalses valdkonnas. Koostöös SA TÜK Närvikliinikuga toimub programmi klientidele koolitus nende terviseolukorra paremaks mõistmiseks ja haigusega toimetulekuks. Koolituse läbiviimisel osalevad kogenud Parkinsoni tõve ravispetsialistid.

Koostöös Eesti Töötukassa Põlvamaa osakonnaga saavad programmikliendid ülevaate vähenenud töövõimega inimeste tööturuteenustest ja- toetustest, töövõime reformist, sh. nõustamine töölesaamise takistuste kõrvaldamiseks ja töövalmiduse toetamiseks. Infotund programmiklientidele viiakse läbi Töötukassa Põlvamaa osakonnas.

Teine periood on kestvusega 6 kuud, mis toimub kliendi kodukeskkonnas ja kogukonnas. Klient rakendab programmis omandatud teadmisi, oskusi, strateegiaid ning koduprogrammis välja toodud harjutusi oma igapäevategevustes ja suhtlusringkonnas, seda nii kodukeskkonnas kui tööalastes väljakutsetes.

Kolmas periood on kinnistumisperiood, kestvusega 5 päeva (statsionaarne rehabilitatsioon koos majutusega rehabilitatsioonikeskuse ruumides); sekkumistest esikohal grupitegevused. Sel perioodil viiakse läbi kogemuste vahetamise vestlusring, kus toimub grupisekkumisena teadmiste ja kogemuste jagamine ning teemakohased arutelud konkreetse terviseolukorra korral ette tulevatest raskustest. Grupiliikmetele pakutakse vajalikku emotsionaalset, sotsiaalset ja/või praktilist tuge. Jätkuvad individuaaltegevused vastavalt ilmnunud tegevusvõime piirangutele, tuginedes kliendi ootustele ja vajadustele.

Jätkub koostöö töötukassaga, toimub arutelu grupis töötaja õigustest ja abimeetmete võimalustest, sh lisavõimalusena karjäärinõustamine.

Programmi rahastab Sotsiaalkindlustusamet, kaasfinantseerija on AS Põlva Haigla. Kliendi omaosalus rehabilitatsiooniprogrammis „Töös ja elus edasi“ osalemise eest on 85 eurot (sisaldab osalist kliendi toitlustamise summat)) vastavalt AS Põlva Haigla kehtestatud hinnakirjale.

Programmi sihtgrupp

1. Programmi suunamise kriteeriumid.

Sihtgrupi kriteeriumid	Lapsed (vajadusel täpsusta vanus)	Tööealine isik (16-65 aastased)	Eakas	Kommentaar
Puudespetsiifiline (täpsusta)				
psüühikahäire (v.a. vaimupuue)				
vaimupuue				
keele- ja kõnepuue				
kuulmispuue				
nägemispuue				
liikumispuue				
liitpuue				
Haigusspetsiifiline (täpsusta)		X		Parkinsoni tõbi
MUU (täpsusta)				

2. Lisainformatsioon ja täpsustused

Programm sobib kliendile:
1.kellel on diagnoositud Parkinsoni tõbi
2. kes on tööealine, käesolevalt ei täida töötukassa aktiivsusnõudeid
3. kellel on Sotsiaalkindlustusameti rehabilitatsioonivajaduse hindamise tulemusel selgunud mõõdukas probleem vähemalt kahes valdkonnas
4. kes on motiveeritud aktiivselt osalema programmipõhises rehabilitatsioonis
5. kes on valmis programmis õpetatud strateegiaid ja harjutusi iseseisvalt kodus praktiseerima
Programm ei sobi kliendile (vastunäidustused programmis osalemiseks):
1. kellel esineb Sotsiaalkindlustusameti rehabilitatsioonivajaduse hindamise tulemusel järgi täielik probleem vähemalt ühes valdkonnas
2. kellel on ebastabiilne terviseolukord
3. kellel on väljendunud dementsus
4. kes pole motiveeritud programmipõhises tööalases rehabilitatsioonis osalemiseks
5. kes ei vasta programmi vanusegrupile
6. kes käesolevalt on tööturul aktiivne
7. kellel ei ole võimalik tasuta programmis ettenähtud omaosalust